

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

13. De rigida & stricta Disciplina Carthusianorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

D. Ioannem Beletb in feria 4. Cincrum privilegiatur.

Ecclesiam recipiebantur. De his Disciplinae poenitentialis antiquitatib. plurima inuenies apud Victorium Amerinum in 2. libris de antiquis poenitentijs. De ordine & reconciliatione poenitentium Isidorus in Decretis lib. 11. c. 124. Iuo in Decretis Parte 15. cap. 45. & 40. vide etiam in 4. Parte Pontificalis Colonienfis. folio 162. Ordinem poenitentium. in cap. ieiunij & consule ordinem Romanum de Diuinis Officijs. feria 4. in capite ieiunij & Albinum Flaccum lib. de Diuinis officijs cap. 13. & librum antiquum Coloniae editum. Anno 1530. apud Ioannem Soterem qui inscribitur Ritus & obseruationes antiquissimae olim circa poenitentes, eosque, qui pro delictis ab Ecclesia Dei eliminandi essent olim diligenter & sedulo obseruatae.

CAPVT XII.

De Disciplina Carthusianorum.

Ex noua collectione Statutorum Ordinis Carthusiensis omnia quae prius erant confusa ordinatè disposita complectente. Parisijs Anno 1582.

In ca. 22. partis 2. de Capitulo generali praecipitur iterum atque iterum, ne quicquam ordinetur per quod antiquus rigor minuatur aut relaxetur, si quis contra fecerit tanquam rebellis est à Capitulo puniendus. in Diffinitorio à Diffinitoribus corrigitur charta. quando ambo visitatores vnius prouinciae ad Capitulum generale venire non possunt, debent vnum ex alijs Priorib. suae prouinciae cum chartis & statu illius & de singulis sufficienter instructum mittere. Priores pro-

strati

strati ante Reueren. Patrem culpas dicunt & surgentes veniam petunt de negligentijs & defectibus commissis in administratione domus sibi antea commissæ. Postremò Reuerend. Pater & ceteri omnes prostrati dicunt suas culpas simul, & postea Reuer. Pater surgens absoluit auctoritate Apostolica omnes ibid. præsentés ab omnib. censuris & dispensat cum eis super omni irregularitate iniungit que singulis Litanias & pro fractione silentij omnes Priores ab eo recipiunt Disciplinam. quod si quis Prior per se vel per subditum instituta Capituli contumaciter violare præsumpserit, cum id constiterit in conspectu totius Capituli culpam confessus, extra egrediens, nudatis pedibus, vestimentisque pro consuetudine detractis: virgas portans ante totius Capituli generalis conuentum pro suscipienda humiliter disciplina reuertatur. Idem quoque similem in domo sua pro simili culpa publice probata vel confessâ, subiectis suis imponit disciplinam Regressi Priores à Capitulo generali vel charta correctâ recepta, faciunt eam in conuentu legi. Reuerendus Pater in Capitulo generali duplicem habet vocem ubique in tractatibus ad rigorem ordinis conseruandum. Viua voce vel per literas proclamantur culpæ. Denunciantes falsa tanquam fallarij sint in disciplina criminoforum ad ordinis voluntatem. ex capite vigesimo tertio de Visitationibus Parte appellare à correctione nemini licet. si quis contra fecerit cellam pro carcere & ordinem in victualibus teneat. Visitatores tamen non debent in corrigendo modum excedere.

*Vide etiam
cap 8. de Ca-
pitula in qua
singulis die-
bus Domi-
nicis reco-
gnoscunt suas
culpas & ob*

*fractionem
silentij acci-
piunt disci-
plinas virga-
rum.*

In charta scribuntur culpæ & peccata, quæ visita-
toribus in scrutinio referuntur. Qui iudicatur &
condemnatur, ille idem in charta, quales sunt
culpabiles, criminosi. Visitatores etiam Priori-
bus imponunt Disciplinas. Visitatores considera-
ra diligenter charta visitationis præcedentis, quic-
quid in ea innenerint observandum, in sua appo-
nant, & præcedens charta deleatur. In charta vi-
sitatores non inferent nimias laudes, aut asperio-
res reprehensiones sed puram veritatem simpli-
cibus verbis. Posthæc in Capitulo Monachorum,
quæ ad Monachos, quæ verò ad laicos pertinent in
conventu eorû recitent, suiq; sigillis paruis mu-
niant: chartamq; ipsam omnia continentem trã-
dant custodienda Priori vel Vicario. Ipsi verò
chartæ, quæ ad Monachos in Cap. Monachorum,
quæ ad laicos pertinent, in Capitulo ipsorum: sin-
gulis annis in festo S. Ioannis Evangelistæ & feria
2. Paschæ legantur. Denique lecta charta Visita-
tores, quoniam in multiloquio non deest pecca-
rum Confiteor cû toto conventu prostrati dicant
& Visitor ab omnibus censuris omnes absoluat
Cartarum domorum, quas visitant, Copias clau-
sas & sigillatas fideliter quam citius poterunt su-
per anno expensis domorum, visitatarum mittat
ad Carthusiam, per omnia similes illis, quas re-
linquunt in domib. visitatis, nec differant vsq; ad
Capit. si fieri possit, vt congruo tẽpore possit eas
Reuer. Pater videre. Et caueant ne cliqui extranei
eas chartas videant, vel illarum Copias. Donec
charta recitata fuerit, cum Visitoribus durante
Visitatione nullo modo comedant Priores, Re-
tores

stores Vicarij Monialiũ & Procuratores. Forma
 Visitationis hæc est. Congregatis Monachis Do-
 mus, quæ visitatur & eiusdem Priore præsentè,
 Visitatores ingrediuntur Capitulum, dictoquæ à
 Priore Domus Benedicte, primo legitur à Visita-
 tore vel Conuistatore, iuxta morem prouinciæ
 Capitulum præsens. Et postea præmittitur, quæ in
 Capitulo generali consuevit fieri oratio, scilicet
 Psalmus: Ad te leuauit oculos, quem Psalmum Vi-
 sitator inchoat, & subiungit preces & orationes
 consuetas; quibus finitis dicit Benedicte: & alter
 ex Visitatoribus aliquam de obseruantia ordinis,
 de obedientia, de proprij pastoris reuerentia fa-
 cit secundum quod sibi videtur, exhortationem.
 Qua finita legitur ex integro Capitulum sequens
 23. de Reprehensione, vt monachi audientes vale-
 ant reminisci, si quis in his deliquerit, quæ dicto
 Capitulo prohibentur, & id Visitatoribus synce-
 ro animo denunciare possint. Lecto prædicto Ca-
 pitulo, Visitatores præcipiunt omnibus ibidem
 congregatis, vt de Priore, de seipsis ad inuicem,
 de Conuersis, de totius Domus statu, quicquid su-
 per his, de quibus interrogati fuerint, accusatio-
 ne vel emendatione dignum verè & pro certo co-
 gnouerint, singuli edoceant euidenter & syncerè
 nullatenus amore, vel odio seu timore cuiusquæ
 aliæ quacunque occasione veritate suppressa:
 ne cum graui etiam periculo animarum, grauem
 & ordinis incurrant disciplinam. Qui enim sci-
 ter negligunt reuelare visitatoribus ea, quæ ten-
 tur reuelare, non possunt absolui, nisi per propri-
 um Priorem, aut si quod celatum est pertineat ad

Priorem, per Vicarium, cum iniunctione salutaris poenitentiae: & si de hoc fuerint conuicti vel confessi, cum iniunctione septem abstinētiarum, In inquisitione culparum præceptum obedientie habetur pro iuramento. Possunt tamen Visitatores in grauibus casibus pro reuelanda plenius veritate præcipere sub poena excommunicationis, & etiam exigere iuramentum. De monachis & conuersis per monachos fiat inquisitio. Visitatores non credant omni spiritui, nec aliquem ex sola suspicione condemnent. Facto præcepto & alata præcedentis Visitatoris carta, & in conspectu omnium lecta, Prior & monachi ad Cellas redeunt, & à singulis, quæ fuerint inquirenda, Visitatores diligenter inquirent. Verumtamen poterunt Visitatores pro scrutinio faciendo conuocare Monachos sigillatim, ad locum sibi pro habitatione assignatum, qui nunquã eis in claustrum assignetur, vbi alius locus extra claustrum eis comode assignari poterit. Sollicitè inquirent de negligentia Priorum, si excessus corrigantur, si sint nimis seculares vel carnales &c. per ipsos enim viget vel deficit ordo in domibus: hic ponuntur de multis rebus faciendæ Interrogationes in secreto scrutinio. Scrutinio perfecto omnibus rursus Capitulum conuocatis districtè præcipiant, ne reuelentur secreta. Eandem formam Visitatores seruabunt in Conuersorum & Donatorum personis ad vniuersa sigillatim à à singulis inquirenda studio attentiori procedant. Ex c. 24. De Reprehensione. Initio conquerruntur translato esse terminos, quos statuerunt Patres nempè terminos regulariter viuendi &

pr-

præsentem conuersionem à patrum conuersione plurimum dissentire, unde timent & sollicitè præcauent, ne ad statum multò laxiorem, quàm nunc est, in processu temporis inclinetur. Sed sicut in Esdra legitur, quod in transgressione prima fuit manus Principum, sic hodie nostræ transgressionis causa esse videtur, remissio vel negligentia quorundam Priorum. Negligentia, quia videntes delinquere subditos non corripiunt, vel eis debitam disciplinam non imponunt. Remissio, quia sibi & subditis in subuentionibus corporis nimis propitij, dum misericordes videri volunt, fiunt remissi. Audiant, qui huiusmodi sunt, quoniam propter peccata populi in Numeris iussi sunt principes suspendi, & in Ezechiele sanguinem subditorum de manu Pastorum Dominus se requirere comminatur. Sunt, qui gregem sibi creditum non custodiunt. Custodiat eum qui custodit Israel. Istis clamat Zacharias Propheta. O custos & idolum derelinquens gregem. Qui enim derelinquit gregem, pastor est solum nomine, idolum inutilitate. Quidam eneruant eremiticum rigorem, dum nulla sequitur correctio in vestibibus & equitaturis preciosis & lautitijs multis, idque spreto Deo, cuius erga nos ipsum Capitulum agit vices. Generale Capitulum firmiter iniungit vniuersis & singulis tam Prælati, quam subditis, vt cum noverint inordinatos excessus, vicissim sese charitatiuè fortiterque discretè tamen & in spiritu lenitatis reprehendant, & hoc maximè faciant antiquiores, licet omnes teneantur ad correctionem fraternam: quod si emendatio non sequatur, denun-

nun-

nunciatur primò Vifitatoribus, & fi ipfi non prouiderint, tunc demum Reuerendo Patri Carthufiæ vel Capitulo generali; alioquin communicarent peccatis alienis, oftenditur inde qui quos debeant reprehendere. Ex cap. 25. De criminofis & fugitiuis numero 18. Difciplina aurem generalis Ordinis (de qua in Statutis sæpe mentio fit) talis eft. Quicumque hanc incurrunt, quamdiu funt in ea conftituti, femper funt nouitij & carent colloquio in Conuentu: fingulis diebus Capituli difciplinam recipiunt, exceptis diebus quibus communicauerunt vel communicare debent. Tales etiã non habent vocem in Capitulo vel alibi in Conuentu, nec contra aliquem, nec obedientiam fcilicet Prioratum, Vicariatum, Procuracionem, Sacriftiam donec per Capitulum generale, aut Reuerendum Patrem à tali Difciplina liberentur. Ordinem verò tenere eft feria 2. & 4. pane & coquina: feria autem quinta & diebus Capituli & feftis 12. lectionum more Conuentus: abftinentia ordinis obferuata. Criminofi à primo die incarcerationis eorum, & deinde per ſex menses habeant dimidiam portionem panis conuentualis, & vtantur vino familiæ aut cereuifia: de pane autem familiæ quantum erit neceffe, detur eis. Si quis pofitus in carcere nolit crimen ſuum confiteri & emendare, pane & aqua tantum ſuſtentetur donec refipifcat. Fugitiui, qui vltra quinque dies redire diſtulerint, de cætero quancumque redierint, non recipiantur niſi ad carceres, à quibus tamen, ſi criminofi non fuerint, nec ſecundò iam fugerint Priores eorum de confilio Conuentus

tus eos poterunt educere, quando videbitur expedire. Educti verò in Capitulo viginti recipiant disciplinas, & per dies viginti comedant ad terram, & per annum generalem ordinis sustineant disciplinam. Fugitivi autem ad aliquam domum Ordinis sponte venientes, si non fuerint criminosi. id est, si nec commisso crimine fugerint, nec fugiendo commiserint, & si infra quinque dies redierint, primò reconcilientur, & deinde clament culpam suam præsentem Conuentu misericordiã postulantes, & emendationem promittentes: & postea quindecim in Capitulo recipiant. Disciplinas & totidem diebus comedant ad terram in Refectorio super asserem nudum. Quicumq; monachus aut Conuersus nostri ordinis ad immunitatem Ecclesiasticam, seu alia loca ordinis priuilegiata, vt ordinis disciplinam effugiat, aufugerit & priuilegijs talium locorum se defendere voluerit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. Apostatæ reconciliando primo redditur habitus, & Prior adhibito secum vno vel duobus religiosi illum prostratum cum virga verberat super nudum: dicendo Psalmum Miserere, & respondente aliquo assistente, sed ipso criminoso tacente sequuntur preces cum forma absolutio- nis, sicut in prima parte continentur. ex cap. 26. vbi est Conclusio Statutorum. Nullus vnquam Præ- latus transgressionis nostrorum Statutorum in personis subditis, sibi pro fauore eorum captando & timore vel pusillanimitate aliqua negligat vel dissimulet. Nullus Dispensationes Statutis contrarias petat vel det, nisi in casibus vrgentis neces-

neces-

necessitatis vel evidentis utilitatis, cum D. Bernardo teste: Dispensatio absque evidenti necessitate siue utilitate facta non dispensatio, sed dissipatio & præuaricatio iudicanda sit, & Priores non super Patrum traditiones, sed super fratrum suorum transgressiones sint constituti. Omnes igitur iniunctam sibi ab ordine curam diligenter impleant, quæ apud eos reformatione, correctione & emendatione digna sunt, reforment, corrigant, emendent: Zelum tenentes Helix & consuetudinem Matthix. Si quis Visitator, Prior, aut Monachium Vicarius, in corrigendis excessibus negligens & remissus, aut in licentijs dandis nimis præsumptuosus aut temerarius fuerit inuentus, & monitus noluerit respicere, absoluetur ab officio, & alius in locum eius obseruantior instituetur, subditos omnes & singulos monent & hortantur in Domino vt Prælatorum suorum, qui Dei vice funguntur præcepta salubria cum omni mansuetudine audiant & impleant, & si interdum errauerint vt homines, non sint in emendando pertinaces vt dæmones, sed virgam discipline & correctionis patienter sustineant. In tertia parte huius nouæ Collectionis horum statutorum, cap. 3. agitur de disciplina fratrum. In Aduentu & Quinquagesima per singulas hebdomadas singulas singuli accipiunt disciplinas in domo inferiori in Ecclesia de manu Procuratoris dictis matutinis per eum. Si verò non interfuerit Procurator, dicant pro disciplina ter Pater noster, & ter Ave Maria cum venijs. Idem facit, qui non interfuit, cum à Procuratore datur disciplina. In domo ve-

mo verò superiore à Priore¹, vel eo absente à Vicario, ante laudes disciplinas recipiunt. Id autem fit feria secunda, nisi tunc festum Capituli occurrat, in quo casu ad tertiam feriam differatur.

CAPVT XIV.

De Disciplina Canonorum & Capitulis
Disciplina.

Disciplina Canonorum ex Statutis eorum petenda, quæ olim quam seuera fuerit Concilium Aquisgranense declarat, & Langhecrucius in Speculo Canonorum & Ecclesiasticorum, & in libris sex De vita & honestate Canonorum: remitto autem Lectorem ad singulorum Collegiorum statuta, ex quibus colligimus olim ab initio Canonorum disciplinam fuisse non minus rigidam, quam fuerit monastica, sed paulatim magis magisque collapsa est, sicuti & monastica: vnde & statuta paulatim laxiora & moderatiora prodierunt, quæ plurimum de pristina seueritate remiserunt & recenterunt. O vtinam adhuc expressæ antiquæ veritatis imaginem & vmbra saltem retineremus. Olim sanctiores Canonici ob disciplinam laxatam alij ad Monasticam vitam strictiorem se contulerunt, alij sub vestitu Canonico habitum etiam Monasticum gesserunt, vt in vita sancti Eusebij primi Episcopi Vercellensis, & Sancti Ludgeri Monasteriensis & passim obuium est legere.

Legito Venetorum Canonorum Regularium per Reuer. Patrem Ioannem Monburinum Abbatem.

Baron. to. 6. Ann. & in alijs tomis suppedita exempla.

Ioan-